

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Докторки економічних наук, професорки

Колісник Галини Миколаївни

на дисертацію **Чуприни Юрія Анатолійовича**

«Державне регулювання організацією територіальних кластерів на основі державно-приватного партнерства»,

поданої на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Становлення України як самостійної держави істотно змінило умови, в яких функціонує будівельний комплекс. Забезпечення сталого зростання будівельних підприємств в умовах трансформації економіки потребує активізації інноваційних процесів й орієнтації на новітні вимоги глобалізованого середовища, серед яких, одне з перших місць посідає механізм державно-приватного партнерства (ДПП). На темпах капітального будівництва значно відбивається обмеженість бюджетних асигнувань, низька платоспроможність населення, відсутність діючих і відпрацьованих фінансово-кредитних механізмів залучення коштів інвесторів, недостатнє стимулювання інвестиційної діяльності, необґрунтовані зміни в законодавстві.

Разом з тим, при встановленні стратегічних імперативів діяльності суб'єктів господарювання національної економіки слід враховувати розширення інтеграційних тенденцій, що проявляються через виникнення інтегрованих структур бізнесу як гібридного типу, так і з чітко визначеною юридичною й організаційною структурою. Відповідно актуалізується потреба формування механізму управління новими формами співпраці суб'єктів господарювання, взаємодія яких із державою, де остання виступає як концесіонер при реалізації державних інвестиційних проектів на умовах ДПП, утворює принципово нову предметну область дослідження.

На сьогоднішній день в наявних розробках провідних вчених світу й пострадянського простору відсутній комплексний підхід до вирішення проблеми організації управління інтеграційним розвитком територіальних кластерів при реалізації проектів ДПП. Так, найбільш дослідженими є питання ідентифікації і визначення особливостей управління процесами розвитку підприємства. При цьому, як правило, аспекти інтеграційних перетворень виводяться за межі уваги чи розглядаються як один з елементів стратегії зростання.

Означена проблематика перетинається з галуззю корпоративного управління, яка орієнтується переважно на відбиття майнових відносин у процесі формування й використання капіталу та не торкається питань розвитку гібридних державних інвестиційних проектів, що створені на умовах ДПП. Слід визнати, що навіть при значній представленості у літературі, відбиття теоретичних засад активізації інтеграційних процесів та розробки систем управління безпосередньо в національній економіці, вони в більшості випадків обминають питання виділення ознак процесу розвитку та здійснення трансформаційних перетворень при якісній зміні стану чи поведінки територіальних кластерів в складі державної інвестиційної цільової програми (ДЦП). Аспекти інтеграційної динаміки в частині дисциплін стратегічного управління розглядаються або без належного рівня деталізації, або у вузькому розумінні, без відтворення усього потрібного контексту інтеграційної взаємодії. Найбільш повне відображення питань інтеграційного розвитку можна знайти в набутках інституціональної теорії, хоча й при певній обмеженості розгляду трансформаційних витрат і особливостей інтеграції технологічних процесів в межах ДЦП. Також можна відзначити прихильність дослідників до розгляду феномену інтеграції в кластерних і мережних утвореннях та через виникнення альянсів. Однак, дані розробки переважно орієнтовані на оперативні аспекти взаємодії чи відображення фактичного стану та динаміки розвитку даних утворень, іноді навіть без наведення теоретичних та прикладних узагальнень.

Таким чином, саме недостатня дослідженість означеної проблематики та нагальна потреба розробки дієвого інструментарію організації та управління

міжгалузевим територіальним кластером (МТК) в якості нового типу суб'єктів господарювання в рамках державно-приватного партнерства; забезпечення якісного інноваційного оновлення та розширеного відтворення агрегованого потенціалу підприємств визначають актуальність теми, обумовлюють зміст поставлених завдань та теоретико-методологічне підґрунтя їх вирішення в представленій дисертаційній роботі.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Практичне та теоретичне значення результатів дисертаційної роботи.**

Розгляд поданих наукових праць та здійснена оцінка дисертаційної роботи в розрізі розкриття обраної автором проблематики розбудови методологічного й організаційного забезпечення формування й розвитку інтегрованих територіальних кластерів за участі держави на засадах ДПП, дозволяє співвіднести отримані результати із складовими отриманого теоретико-методологічного обґрунтування та пропозиціями автора, які було використано:

- Верховної Ради України, а саме Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин (довідка 04-11/16-74 від 15.04.2019р.) – впроваджено теоретичні підходи та практичні рекомендації щодо напрямку та змісту модернізації механізмів державної фінансової політики інституційних ланок аграрного сектору Сумської області в умовах проведення реформ децентралізації;

- Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – відділу житлово-комунального господарства (довідка №16-19/2 від 19.05.2018р.) – впроваджено компоненти методології та прикладні модулі комплексу програм, які сумісно використано для обґрунтування економічних характеристик інвестиційно-будівельного циклу «Програми розвитку інвестиційної діяльності на 2012-2020 роки;

- Полтавської обласної державної адміністрації – департамент економічного розвитку і торгівлі (довідка №117-36/ від 15.09.2017 р.) – використано програмний комплекс для складання кошторисної документації

ДПП-проектів та сукупного бюджету цільової програми;

- Солом'янської районної в м.Києві державної адміністрації (довідка №331-а/12-03 від 07.05.2017р.) – впроваджено програмні модулі діагностування та протидії відхиленням в проектах, що інтегровані в програму інвестування та будівництва мікрорайону «ЖК Перлина»

- Конотопської міської ради – Виконавчий комітет управління економіки (довідка №266-б від 19.02.2018 р) – обґрунтовано раціональний для місцевих умов економіко-організаційний формат моделі BOOT (« build,own, operate end transfer») для проекту «U-LEAD», що реалізується на ґрунті ДПП за ініціацією та провідною участю Конотопської держадміністрації;

Результати теоретичних та прикладних досліджень, що проводилися автором, висвітлено у низці наукових проєктів: «Методологія управління бюджетними програмами на основі ключових індикаторів успіху» (№ державної реєстрації 0110U005994), в якій автором виконано аналіз сучасного стану та напрямів вдосконалення економічного механізму та оновлення фондів відновлення національної економіки через реалізацію низки проєктів в складі державних цільових інвестиційних програм; «Візуалізація аналітичної інформації в сфері управління державними фінансами» (№ державної реєстрації 0110U005992), в якій автором розроблено моделі стратегічного управління, як інструменту здійснення державної соціальної і економічної політики України; «Економічний механізм управління бізнес-процесами розвитку будівельних підприємств» (№ державної реєстрації 0110U00518), в межах якої автором обґрунтовано операційну технологію упорядкування проєктів до складу ДПП, досліджено напрямки реструктуризації та формування умов поступального розвитку державно-приватного партнерства у складі державних інвестиційних цільових програм.

Запровадження у стислі терміни у практику господарювання висновків та пропозицій дисертанта сприятиме формуванню дієвого економічного механізму реалізації ДЦП у форматі ДПП-проектів що, в свою чергу, призведе до підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств та надійності функціонування національного господарства в цілому. Практична

цінність роботи доведена позитивними підсумками впровадження результатів роботи в процес підготовки та реалізації інвестиційних програм на засадах ДПП: ТОВ «Марстон-груп» (довідка №02251/0/2-18 від 08.11.2018 р.) – впроваджено мультикомпонентну структуру МТ-кластеру, до якого входить дана компанія; подано прогноз результатів участі стейкхолдера в агрегованому потенціалі МТК та його фінансовий результат;

- ПАТ «Архітектурно-будівельні новації» (довідка №884/Л2-11 від 17.10.2018 р.), при формуванні організаційної структури управління БК «Поділля» (довідка №2652 від 27.11.2018 р.) – впроваджено варіанти організаційної структури управління, в. т.ч. рішення з організації координаційної ради, інституційного та середнього рівня;

- для науково-практичного обґрунтування державної інвестиційної цільової програми та подальшого управління ДПП (довідка Інституту місцевого розвитку №12/07-618 від 15.01.2019 р.) – впроваджено методіку інструментального забезпечення методології створення адаптивних кластерів енергоефективності архітектурно-будівельної галузі.

Оцінка змісту та структури роботи. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.

Повний обсяг дисертації складає 469 сторінок, в т.ч. титульний аркуш, перелік скорочень, зміст та вступ - 13 сторінок; основна частина – із 5 розділів та висновків – 403 сторінок; список літератури з 332 найменувань – 39 сторінки; додатки - на 14 сторінках. Зміст, послідовність викладання, отримані наукові результати та висновки дисертаційної роботи та автореферату ідентичні, відповідають вимогам, що пред'являються до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (опублікованих в Наказі ДАК України, № 9-10, 2013 № 567).

Аналіз структури та змісту дисертаційної роботи надає можливість стверджувати, що здобувачем подано нові науково обґрунтовані розробки щодо: вирішення завдань із обґрунтування реалізації національних стратегічних пріоритетів економічного оновлення через територіальні

кластери на ґрунті ДПП; визначення методичних та прикладних аспектів підвищення ефективності функціонування національного господарства в складі МТК; розроблення організаційно-економічного інструментарію систему оцінювання індикаторів ДЦП, відповідну організаційно-економічної сутності МТК.

Методологічною основою дисертації можливо визначити сукупність способів наукового пізнання, загальних методів, прийомів і принципів, а також основні методологічні підходи (системний, процесний і ситуаційний). Теоретичну основу роботи становлять фундаментальні положення теорії економічного розвитку, загальної теорії систем, теорій підприємства, техніко-економічного розвитку суспільства, економічних циклів, економічної нерівноваги (ентропії), а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі розвитку, управління розвитком, управління змінами, управління підприємством, потенціалу підприємства. Достовірність основних результатів дослідження також підтверджується широким спектром загальнонаукових методів, що використовувались дисертантом: історико-логічний метод, структурно-порівняльний аналіз, монографічний аналіз, системно-структурний аналіз економічних процесів та явищ, метод аналізу та синтезу, метод кількісного та якісного порівнянь, метод експертних оцінок та прогностичний, метод кластерного моделювання, а також статистичний та графічний методи.

Обґрунтованість одержаних у дисертації результатів забезпечено використанням монографічних та періодичних досліджень вітчизняних і зарубіжних економістів, а також офіційної статистичної та аналітичної інформації міжнародних організацій та дослідних агенцій.

У **вступі дисертації** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, його ціль, задачі, представлено методологічну, методичну і інформаційну основи дослідження, сформульовано наукову новизну, практичну цінність отриманих результатів, описані форми їх апробації і практичного використання.

У першому розділі «**Дослідження еволюції змісту категорії державно-приватне партнерство як специфічного механізму реалізації державних**

цільових програм» - розкрито сутність та зміст вихідних категоріальних понять «партнерство» та «ДПП» з використанням теорій інституціоналізму та стратегічного управління в контексті формування організаційно-економічного механізму ДПП при реалізації будівельно-інвестиційних проєктів; на основі аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду форм (моделей) організації ДПП деталізовано існуючі технології в рамках процесно-орієнтованого менеджменту підприємств. Проведено аналіз розвитку ДПП як механізму активізації інвестиційної діяльності та конкурентних переваг підприємств будівельної галузі та виявлено їх інтеграційне підґрунтя; означено зміну змісту організаційного розвитку підприємств в інтеграційних умовах економіки інформаційного суспільства.

При деталізації дефініційного визначення поняття «ДПП» автором описано й уточнено пріоритетні цілі розвитку ДПП в галузі національного господарства та запропонована власна систематизація теоретичних уявлень щодо «ДПП». Автором проведено класифікацію «ДПП» за 4 змістовними ознаками: форма, співпраця, інститут, проєкт. Поняття «ДПП» автором запропоновано розглядати як законодавчо й інституціонально закріплену систему конструктивних взаємовигідних відносин (організаційних, економічних, правових і соціальних) юридично погоджених інтересів між державою та підприємствами приватного сектору економіки на умовах об'єднання фінансових, технологічних, організаційно-управлінських, кадрових та інших ресурсів, що забезпечують значний синергетичний і мультиплікативний ефекти функціонування базових інституціональних моделей та комплементарних інститутів в процесі реалізації масштабних ДЦП.

Автором відмічено, що виокремленні пріоритети впровадження територіального кластеру на ґрунті ДПП в національному господарстві є реакцією на виклики глобалізації світової економіки, що полягають у підвищенні конкуренції в масштабах галузевих ринків та вимагають від суб'єктів управління – національного господарства, розроблення адаптивних технологій управління розвитком потенціалу підприємств, перманентного формування й реалізації сучасних стратегій (зазначене можна забезпечити

при використанні запропонованої оригінальної методики формування територіальних кластерів ДЦП в ДПП).

В другому розділі «Загально-методологічні та змістовно онтологічні засади здійснення регуляторної політики держави у форматі ДПП як інтеграційного утворення» автором запропоновано складові агрегованого потенціалу інтегрованого учасника цільових програм що реалізується на ґрунті ДПП, що реалізується в соціальних та інвестиційних проектах, і модернізації інфраструктурних галузей вітчизняної економіки та реалізації інших важливих проектах доцільними для держави. Логічним та науково-обґрунтованим є підхід автора в організаційно-структурованому механізмі оновлення ДПП з урахуванням міжгалузевого територіального кластеру – нового типу специфічного угруповання ДЦП та відповідних інвестиційних потоків в яких галузеві макро-інтереси держави мають належно узгоджуватись з економічною мотивацією приватних інвесторів, як учасників ДПП-проекту. Автором запропоновано власну концепцію формування агрегованого потенціалу підприємств будівельної галузі, що ґрунтується на платформі участі підприємства в інвестиційних проектах ДПП що враховує інформаційно-ентропійні властивості інституціональної системи, які виникають у силу її особливого положення в економічній структурі.

В третьому розділі роботи «Моделювання основних компонент організаційних форм та структур ДПП як специфічних інвестиційних угруповань з підготовки та втілення державних цільових програм в реальному секторі економіки» викладено передумови започаткування структури нового типу – МТК, серед яких провідними є:

- вдосконалення технічної та технологічної структури капіталовкладень, зміна галузевої структури інвестицій на користь галузей по виробництву предметів споживання;

- обов'язкова конкурсна основа для фінансування об'єктів, що будуються за участю державних коштів,

- розвитком комерційного житлового будівництва що не необхідна для достовірної оцінки фінансової надійності та платоспроможності інвестора,

конкурентоспроможності виконавців з метою протидії негативним явищам в цій сфері;

- обов'язковість моніторингу держави за ходом підготовки реалізації проекту, а не віддавати все на відкуп концесіонеру, як в традиційній концесії.

Запропонований розвиток потенціалу МТК співвідноситься зі структуруванням відносин між інтегрованими економічними агентами на підґрунті моделювання спроможності ДЦП до реконфігурування, а саме: обґрунтовано вибір концесійної моделі BOOT (Build - Own - Operate – Transfer - Будівництво - володіння - управління - передача) як базової форми економічних відносин між учасниками (агентами) МТК, що на модернізації організаційних структур з адміністрування МТК.

В четвертому розділі дисертації «Структурна дефрагментація та регламентація економіко-управлінських процесів у форматі інтегрованого потенціалу МТК» викладена система адміністрування цільових програм, яку здійснює МТК щодо ДЦП в рамках цілісного циклу «ініціація → легалізація → інвестування → будівництво → введення потужностей в дію → цільова прибуткова та соціально-спрямована експлуатація об'єктів на ґрунті ДПП». Дослідженнями, представленими в даному розділі, обґрунтовано цілісну науково-прикладну технологію організації МТК в певному економіко-індустріально-територіально-соціальному середовищі. Представлені цикли організації МТК які відображені в шести етапах, що дають можливість управляти розвитком партнерських відносин в МТК в ДЦП.

В п'ятому розділі дисертації «Методико-аналітичні інструменти забезпечення пріоритетів державного інвестування при реалізації цільових програм та проєктів ДПП» розроблено й обґрунтовано методологічні основи принципового типу щодо формування дієвого економічного механізму діяльності МТК при реалізації ДПП-проєктів – моделі «ДПП-пріоритет-об'єкт» та «МТК-будова». Відображено науково-прикладне втілення методології економічного обґрунтування та організації МТК-ДЦП у вигляді науково-прикладного комплексу «Прикладні інструменти організації територіального кластеру на ґрунті ДПП». Автором

запропонована методологія що ґрунтується на імітаційному моделюванні різних траєкторій розвитку кластерів, різної структури та впровадженні швидких адаптивних алгоритмів зі зворотним зв'язком. Завдяки пристосованості до маневрування агрегованими ресурсами, створений комплекс прикладних програм спроможний розробити раціональні варіанти управління будівництвом на об'єктах, що ініціюються, інвестуються, будуються та вводяться в експлуатацію на засадах ДПП структурою МТК.

Достовірність та повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях та апробації роботи.

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в поданій на захист дисертаційній роботі, характеризуються високим ступенем обґрунтованості. Це зумовлюється тим, що її теоретико-методологічними і методичними основами є фундаментальні положення економічної теорії, економіки будівництва, наукові праці класиків економічної науки, праці і публікації провідних вчених і фахівців з проблем інтеграційного розвитку, підвищення ефективності діяльності підприємств і управління ними, розвитку інвестиційно-будівельного комплексу в контексті сучасної парадигми еволюційно-інституційного механізму впровадження ДПП, а також законодавчі і нормативні акти України та інших держав.

Основні положення та результати дисертаційної роботи Чуприни Ю.А. базуються на використанні офіційної статистичної інформації Державної служби статистики України, фінансової звітності будівельних підприємств та інших джерел. У роботі достатньо використані праці вітчизняних та зарубіжних науковців, чинні законодавчі та нормативні документи з досліджуваної проблеми.

В дисертації автором використано значну кількість наукових іноземних джерел, опановано сучасні методи економічних досліджень. Висновки побудовані на базі багатогорічного фактичного і статистичного

матеріалу, результатів практичного впровадження. Все це забезпечило необхідну достовірність зроблених висновків і наукових положень. Слід відмітити впевнене використання автором методів оцінки та аналізу економічних явищ, що досліджуються.

Основні положення роботи доповідалися та отримали позитивну оцінку на 16 міжнародних науково-практичних, науково-теоретичних і практичних конференціях.

Наукова обґрунтованість дисертаційного дослідження підтверджується також публікацією його результатів у наукових виданнях. Так, за темою роботи дисертантом опубліковано 42 наукові праці – з яких 3 монографії яких 1 (одноосібна) та 23 статей у виданнях, що входять до переліку фахових видань, затвердженого ДАК МОН України) та 16 тез доповідей на наукових конференціях.

Опубліковані наукові праці здобувача й автореферат повністю відображають основний зміст дисертації, доведені до практичних рекомендацій і пройшли апробацію та використані при підготовці законопроектів та удосконаленні чинного законодавства.

Результати наукових досліджень, за якими здобувач захистив кандидатську дисертацію, ніяким чином не стосуються тематики, змісту, наукової новизни та положень, що виносяться на захист докторської дисертації.

Оцінка наукової новизни та теоретичної цінності наукових результатів дисертації, що винесені на захист

За результатами розгляду, вважаємо, що наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі, в опублікованих працях та апробації роботи знайшли теоретичне узагальнення, достовірне опрацювання, та запропонують нове розв'язання науково-прикладної проблеми щодо забезпечення високої ефективності функціонування та збалансованості розвитку національного господарства за рахунок формування економічного механізму реалізації потенціалу ДПП при формування МТК, що здійснено за рахунок використання положень сучасного аналізу закономірностей збалансованого розвитку виробничо-

економічних систем у нестійкому економічному середовищі в контексті активізації трансформаційних процесів та розробленого інструментарію процесу формування стратегічних імперативів діяльності ДЦП у частині розширення переліку методів балансування, встановлення причинно-наслідкових зв'язків й розширення способів консолідації показників стратегічної карти. У рамках отриманих результатів автором було розроблено методико-аналітичний інструментарій забезпечення пріоритетів державного інвестування при реалізації цільових програм та проєктів ДПП. В рамках такого удосконалення розроблено концепцію організації МТК з метою реалізації ДЦП, реалізовано технологію процесно-структурованого управління підприємством в складі територіального кластеру (адаптивна методика оцінювання та розподілу ризиків ДПП-проєкту), модель «МТК-ДПП-ДЦП» як інструмент обґрунтованого вияву інвестиційних пріоритетів держави як ініціатора реалізації цільових інвестиційних програм на засадах ДПП. Найбільш суттєвими науковими результатами, які свідчать про особистий внесок автора у розробку даної проблеми та характеризують наукову новизну роботи, є наступні:

1) у даній специфіці територіального кластеру адаптовано сутнісно-змістовні характеристики та особливості генезису категорії «ДПП». З використанням запроваджених в роботі теоретико-методологічного базису доведено стратегічні переваги територіального кластеру як особливого різновиду організаційно-економічної структури реалізації цільових програм та специфічної мультифункціональної системи, яка відповідає базису європейської концепції «розумного регулювання» та ґрунтується на раціональному виборі регуляторних заходів і органічному поєднанні механізмів державного регулювання, адміністративно-територіального та галузевого управління, місцевого самоврядування;

2) - удосконалено ідеологію формування та підходи до ідентифікації сутності агрегованого потенціалу, що реалізовано в методиці та процедурі інституціонального регламентування розвитку агрегованого потенціалу територіальних кластерів як дієвого механізму активізації інвестиційної діяльності та реалізації ДЦП: враховано вплив глобалізаційних та

інтеграційних коопераційних процесів на трансформаційну реконфігурацію потенціалу міжгалузевого територіального кластеру;

3) розроблено механізми формування і розвитку систем кластеризації через модернізований формат впровадження ДЦП у будівництві та суміжних галузях національної економіки з позицій вартісно-орієнтованого, системного, процесного та функціонально-структурного підходів, з врахуванням нових індикаторів та діагностичних систем щодо диференціації та оцінювання ризиків учасників та середовища реалізації ДЦП, що через раціональну архітектуру угруповання МТК, його зручний адміністративно-управлінський та економічний формат усуватиме провідні загрози цілісному циклу «ініціація-підготовка-будівництво-впровадження» по всіх господарських складових ДЦП.

Дискусійні положення і зауваження:

Оцінюючи дисертаційну роботу та публікації в цілому позитивно, варто відмітити наявність певних недоліків та дискусійних питань:

1) при обґрунтуванні в розділі 1 теоретико-методологічних засад механізму ДПП як категорії «інституту», автором з'ясовано його соціально-економічну сутність, принципи, основні політико-адміністративні і соціально-економічні умови становлення та розвитку в Україні, запропоновано визначення поняття ДПП в Україні, але не уточнено – у відповідності з визначенням в дослідженні переліком методологічних, методичних та прикладних завдань його співвідношення з іншими, близькими за змістом, поняттями: публічно-приватного партнерства, міжсекторного партнерства, соціального партнерства;

2) оскільки держава в ДПП-проектах в складі ДЦП є стороною контрактних відносин, аналіз досвіду розвинених країн відносно принципів формування і механізму регулювання за диференційованими моделями ДПП (§1.2), слід було б доповнити аналізом інвестиційно-бюджетних процесів, що дозволило б автору зробити висновок з використанням наступних положень:

- розмір інвестиційної субвенції для кожного окремого реципієнта визначається на підставі законодавчо затверджених спеціальних формул. Надання субвенцій здійснюється при обов'язковій відповідності претендента на одержання коштів умовам, встановленим у законодавчому порядку;

- формування і виконання бюджету розвитку дозволяє вирішувати задачі довгострокового розвитку економіки у відповідності з інвестиційними пріоритетами країни;

- створення ринку територіальних (муніципальних) цінних паперів або бюджетно-позикових відносин повинно стати традиційним засобом задоволення фінансових потреб при реалізації інвестиційних проектів ДПП тощо.

3) в розділі 3 недостатньо опрацьовано переваги використання в регламенті МТК саме моделі ВООТ порівняно з іншими формами реалізації ДПП в складі мультипроектних та міжгалузевих цільових програм;

4) В тексті 4-розділу дисертаційної не дає чітко формалізованої відповіді на питання щодо визначення економічно раціональної частки держави в грошових активах ДПП проекту, що реалізується МТК. Незрозуміло, яким чином розподілятимуться ризики між державою і приватним інвестором при практично переважній частці останнього в грошових та матеріальних активах ДПП-проекту;

5) Опис процесів формування потенціалу агрегованої структури МТК, на нашу думку доцільно було б доповнити характеристиками додаткових чинників впливу зовнішнього глобального економічного середовища (зокрема: чинники волатильності, наявності та вартості ресурсів, системи оподаткування, умов попиту);

б) щодо автореферату необхідно висловити наступне зауваження: в ньому не знайшла відображення запроваджена автором номенклатура робіт по окремим етапам в регламенті функціонування МТК-ДЦП як механізму, що обмежує у читачів автореферату уявлення щодо інноваційного характеру МТК як економіко-управлінського механізму реалізації цільових програм на ґрунті ДПП.

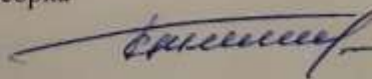
**Загальні висновки про відповідність дисертації вимогам порядку
присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань та іншим
нормативним актам ДАК МОН України**

Актуальність та новизна дисертаційної роботи Чуприни Ю.А, її важлива практична значущість, ступінь обґрунтованості концептуальних положень, висновків та науково-методичних розробок свідчать про високу професійну кваліфікацію і наукову зрілість дисертанта. Одержані у дисертаційному дослідженні наукові результати заслуговують провадження у практиці формування ефективного інституційного механізму регулювання первинних економічних структур (підприємств, організацій, фірм) національного господарства та його складових – територіальних і галузевих інтегрованих економічних систем.

Дисертація Ю.А. Чуприни є завершеним, комплексним, самостійним науковим дослідженням, виконана на високому теоретичному рівні, повністю відповідає, пунктам 10,11,12,13,14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 із змінами та доповненнями, а її автор Чуприна Юрій Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

докторка економічних наук, професорка

Колісник Галина Миколаївна,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

(м. Ужгород)

професорка кафедри обліку та аудиту

